

- [19] Benach J. Six Employment Conditions and Health Inequalities: A Descriptive Overview. *International Journal of Health Services*. 2010. № 40(2). P. 269–280. DOI: 10.2190/HS.40.2.g. (in English)
- [20] Lazarenkov A. M. Training of engineering personnel on labor protection in technical universities of the Republic of Belarus. *Lit'e i metallurgiya*. 2018. № 3 (92). S. 19–21. URL: 10.21122/1683-6065-2018-92-3-19-21. (in Russian)
- [21] Boksha N. I. Directions of modernization of the learning process in higher schools of engineering and technical profile of Central and Eastern Europe. *Vyshcha osvita: udoskonalennia yakosti pidhotovky fakhivtsiv: zbirnyk tez II Mizhnarodnoi naukovoï Internet-konferentsii (26–27 kvitnia 2018 r. m. Kyiv)*. Kyiv: Alfa-PIK, 2018. S. 13–16. (in Ukrainian)
- [22] OPTIS-Pro FT/ O projektu. URL: <http://www.ft.tul.cz/mini/optis/index.html>. (in English)
- [23] Portál is/stag. Technická univerzita v Liberci. URL: <https://stag.tul.cz/portal/studium/uchazec>. (in English)
- [24] Su-Chang C. The Current Status of General Health Education Curriculum in Technical Institutes and Universities in Taiwan. *Creative Education*. 2010. № 1. P. 62–67. (in English)
- [25] Seo D., Torabi M. R, Blair E. H., Ellis N. T. (2004). A cross-validation of safety climate scale using confirmatory facto analytic approach. *Safety Research*. 2004. № 35. P. 427–445. (in English)
- [26] World Bank: Developing countries can reduce occupational hazards. In *Disease Control Priorities Project*. URL: <http://www.dcp2.org/file/139/DCPP-OccupationalHealth.pdf>. (in English)

УДК 378.634:042

DOI: 10.31652/2412-1142-2020-58-124-131

Олійник Наталія Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID 0000-0001-9340-4378
natalia.oliinuk0480@gmail.com

ЗНАЧЕННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНІЙ ДИДАКТИЦІ АГРАРНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Анотація Автором проаналізовано значення дидактики, як важливої галузі сучасного наукового психолого-педагогічного знання, яке покликане виявляти і вирішувати існуючі проблеми сучасної системи освіти. Обґрунтовано, що при формуванні основної концепції змісту освіти необхідно враховувати вимоги відповідної галузі, для якої вищий навчальний освітній заклад готує фахівця. У статті коротко розглядаються сучасні підходи до проблем дидактичного наповнення загальноосвітніх дисциплін, що викладаються у аграрному вищому закладі освіти, в контексті формування компетенцій, спрямованих на формування професійно орієнтованих знань і навичок. З метою перевірки ефективності запропонованої методики конструювання практико-орієнтованого дидактичного забезпечення курсу інженерна психологія навчання майбутніх фахівців аграрного сектора було здійснено педагогічний експеримент. Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що застосування професійно орієнтованого дидактичного супроводу курсу інженерна психологія, безсумнівно, здатне позитивно впливати на підвищення якості освіти, на більш успішне формування професійних компетенцій агрономічних напрямів підготовки; експеримент розкрив перспективні методичні можливості для подальшого підвищення якості організації освітнього процесу, спрямованого на підготовку сучасного фахівця, рівень компетенцій якого в повній мірі відповідає очікуванням потенційного роботодавця і вимогам ринку праці.

Ключові слова: дидактика, система освіти, дидактичний наповнення, практико-орієнтований підхід, педагогічний експеримент, методика підготовки, професійні компетенції, професійна діяльність, освітні програми, моніторинг якості.

1. ВСТУП

Сучасна наука, в цілому, і сучасна педагогічна наука, зокрема, зробили величезний крок у своєму поступальному розвитку. Перехід на дворівневу вищу освіту актуалізував питання про оновлення освітніх програм, які б покращити якість освітнього процесу, з метою успішної підготовки кваліфікованих працівників, здатних до діяльності, сповненої інтелектуальним і творчим змістом.

Постановка проблеми. В науковій літературі практико-орієнтований підхід розглядається в контексті підготовки фахівців, зокрема педагогічних, у системі вищої освіти. Однак, на нашу думку, його використання є актуальним і в системі підготовки фахівців аграрної галузі. На це вказує попит, на ринку праці, працівників агропромислових виробництв та аграрних холдингів. Керівники аграрного сектору приділяють значну увагу на розроблення науково-методичного забезпечення підготовки кваліфікованих працівників, розвитку професіоналізму працівників вищої ланки, проведенню тренінгів з впровадження й вдосконалення технологій професійного навчання, вебінарам з метою поширення, обговорення та експертної оцінки науковцями цікавих ідей, бажанню брати участь у науково-експериментальній діяльності тощо. Отже, цілком правомірним буде стверджувати, що зміст аграрної освіти, рівень підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі знань потребує збільшення частки дисциплін практичного спрямування.

Слід зазначити, що практико-орієнтований підхід передбачає вивчення традиційних для вітчизняної освіти фундаментальних наук у поєднанні з прикладними, практичними дисциплінами [2, с.58].

Аналіз актуальних досліджень. Сучасні наукові дослідження змісту педагогічної освіти звертаються до методологічних основ системно-діяльнісного і суб'єктного підходу та до вивчення структурно-динамічних особливостей ціннісно-сислової сфери особистості (І. Бех, Ф. Василюк, З. Курлянд, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та ін.). Окремим напрямом досліджень є вивчення питань професійної підготовки фахівців аграрної галузі (О. Джеджула, Р. Кравець, А. Кобець, П. Лузан, О. Левчук, Н. Олійник, Н. Сивачук та ін.).

Значення практико-орієнтованого підходу в сучасній педагогіці вивчали О. Антонова, А. Брехунець, Л. Петренко, однак дана тема не була предметом дослідження студентів аграрних навчальних закладів освіти, саме тому **метою статті** є теоретично обґрунтувати та визначити особливості використання практико-орієнтовного підходу, в сучасній дидактиці підготовки фахівців аграрних закладів освіти.

Методи дослідження: теоретичний аналіз проблеми на основі вивчення педагогічної, психологічної, методичної літератури; систематизація й узагальнення досвіду; пошуковий експеримент.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Освіта сьогодні – єдиний, безперервний, цілеспрямований процес формування та розвитку особистості в спеціально організованій педагогічній системі. Освіта є не тільки особистим інтересом конкретного студента, а й суспільно значущим благом, так як розвиток цивілізації диктує свої вимоги до рівня освіти підрастаючого покоління. Освіта, як спеціально організований процес, має здійснюватися не тільки в інтересах розвитку конкретної людини, але і з метою розвитку сучасного суспільства і відповідати запитам держави

Одним з обов'язкових і, безсумнівно, важливих аспектів роботи викладача вищої школи, повинно стати вміння не тільки надавати актуальну для даного напрямку підготовки інформацію, але і максимально адаптувати студента до майбутньої професійної діяльності [3], прищеплювати прагнення до самопізнання, до професійного самовдосконалення, мотивувати на опанування необхідної інформації для майбутньої професійної діяльності. Якість вищої освіти – це соціальна проблема сучасної України. Число випускників середньої школи максимально наближається до числа абітурієнтів вищої школи. Ми змушені констатувати, що

суспільство перенасичене людьми з вищою освітою, а фахівці, на жаль, залишаються в дефіциті [4, с.12].

Ринок праці в агропромисловому комплексі України можна охарактеризувати, як катастрофічний розрив між попитом (вимоги роботодавця певної галузі) і пропозицією (наявність працівників, які відповідають вимогам роботодавця). Роботодавець ставить задачу підбору висококваліфікованих працівників, які досконало володіють спеціальними професійно орієнтованими знаннями і навичками, при цьому поєднують високу професійну компетентність з проявами комунікативної активності, навичками ефективної управлінської діяльності. Однак, реальні кваліфікаційні показники більшості фахівців, що пропонують свої послуги, не відповідають кваліфікаційним вимогам, рівень професійних домагань не виправдано завищений.

Зміст професійного освітнього процесу виконує різноманітні функції: інформативну, методологічну, навчальну, розвиваючу, виховну. При формуванні основної концепції змісту освіти необхідно виходити з вимог відповідної галузі, для якої вищий освітній заклад готує фахівця. Гарною підмогою у вирішенні даного завдання, нам видаються професійні стандарти [3]. Завдання вищої освіти будь-якого рівня (бакалавр, магістр), в ідеалі, повинні бути спрямовані не тільки на загальний розвиток особистості, що, безумовно, дуже важливо, а, переважно, на отримання майбутніми фахівцями якісних професійних знань, необхідних професійних навичок і затребуваних в даній професійній діяльності умінь [1]. Даним критеріям, безсумнівно, повинно відповідати зміст вищої освіти. Аграрна освіта має бути наповнена системою теоретичних знань і практико-орієнтованих завдань, спрямованих на вироблення професійних умінь і навичок, та відповідати вимогам роботодавця, які здатні забезпечити в раціональному тандемі ефективну адаптацію до вимог відповідного ринку праці і максимальну підготовку випускника до майбутньої професійної діяльності. Дидактичне наповнення професійної підготовки майбутнього фахівця включає:

- необхідні професійні поняття, що пояснюють явища, які відбуваються в суспільстві, природі, культурі і техніці;
- суму професійних знань про знаряддя праці і механізми, які застосовуються в процесі праці;
- рішення професійних завдань, що сприяють навчанню сучасного фахівця, що гарантує якісне формування професійних умінь і навичок.

Для формування змісту освіти, яких слід дотримуватись при розробці теоретичного і практичного курсу конкретної дисципліни і освітніх програм в цілому, і з яких складається цілісна система змісту освіти, повинні бути орієнтовані на дидактичні принципи освіти. Прийнято виділяти загальні дидактичні принципи, які «працюють» в будь-якій освітній системі і спрямовані на розвиток когнітивних здібностей студентів суб'єкта (науковості, розвиваючого навчання, зв'язку теорії з практикою, систематичності і послідовності, доступності), виділяють дидактичні принципи професійного навчання, які спрямовані на розвиток професійних знань, умінь і навичок:

- зв'язок теорії з практикою;
- системність організації процесу навчання;
- креативна активність студентів, під керівництвом викладача;
- розвиток фахових компетентностей студентів;
- перехід до активних форм самоосвіти;
- поєднання колективних та індивідуальних форм навчання;
- комп'ютеризація освітнього процесу;
- інтеграційна система навчання;
- інноваційний характер освіти.

Виділимо основні завдання професійної освіти:

- відповідність змісту освіти професійних компетенцій майбутнього фахівця;

- професійно орієнтований підхід при визначенні змісту всіх дисциплін, що викладаються;
- прогностичний характер формування змісту навчання;
- облік загальних закономірностей і індивідуальних особливостей, що впливають на процес професійного становлення майбутнього фахівця [5, с.187].

Переходом від заданої віртуальної моделі компетенцій, розробленої для певного напрямку підготовки, до реальної моделі потрібного фахівця певної галузі, може служити адекватне виділення і докладний опис типових завдань фахівця конкретного ринку праці, які випускник буде вирішувати в передбачуваній професійній діяльності [4]. Типові завдання, розроблені для конкретного напрямку підготовки, в ідеалі, повинні відповідати основним цілям освіти. Умовно, типові завдання можна поділити на три види.

1. *Завдання, які повинні вирішувати всі майбутні фахівці, незалежно від обраної конкретної професії.* Вони визначаються історичною епохою і можуть бути умовно названі завданнями століття:

- завдання екологічного благополуччя (мінімізація негативних впливів діяльності людини на природу);
- завдання безперервної освіти (ефективний пошук, аналіз і зберігання актуальною професійної інформації);
- завдання ефективної взаємодії при колективному характері професійної діяльності.

2. *Завдання, специфічні для нашої країни.* Особливо актуальні завдання, пов'язані з економічною діяльністю (економічне обґрунтування проектів, бізнес-планів, проведення маркетингових досліджень).

3. *Власне професійні завдання.* Ці завдання можуть бути розділені на три типи:

- дослідницькі завдання (вимагають наявності навичок і умінь у дослідницькій роботі);
- практичні завдання (одержання навичок, спрямованих на отримання конкретного результату: зробити прогноз ...; проаналізувати ...; побудувати графік ...; розробити бізнес-план ...);
- педагогічні завдання (формування компетенції, затребуваною в професійній діяльності в процесі вивчення дисципліни в закладі освіти або в умовах виробничого навчання).

Для ефективного і успішного процесу навчання студентів необхідна якісна управлінська діяльність викладача, спрямована на максимальну вмотивованість з акцентом на посилення стійкості знань і переважання професійного мотиву – спонукальної сили стати професіоналом високого рівня, конкурентним на ринку праці, що, на наш погляд, є проявом центрального мотиву навчання в період студентства. Професійна діяльність спочатку «запускається» впливом психологічних зовнішніх для неї мотивів – стимулів, і лише потім відбувається перемикавання на внутрішні мотиви, що, в підсумку, надає виробленим нових дій (навичок) стійкий і автономний характер професійного становлення особистості. Розглянемо систему дидактичних засобів для професіоналізації курсу дисципліни інженерна психологія.

1. Досить повна професійна мотивація вивчення кожної великої теми, яка здійснюється у вступній частині до теми. Найуспішніше протікає навчальний процес, якщо студенти з самого початку знають, яка історія досліджуваних питань, їх зв'язок з профілюючими дисциплінами і з майбутньою професією. Досвід показує, що на цьому етапі роботи ефективним прийомом професійної мотивації вивчення дисципліни інженерна психологія є демонстрація наукових статей і підручників з фахових дисциплін, в яких знання інженерної психології використовуються.

2. Впровадження в освітній процес елементів проблемного навчання. Проблемне навчання, по праву, визнано найбільш ефективним і методично обґрунтованим засобом формування навичок пошукової творчої діяльності студентів. При організації проблемного навчання вагоме значення має моделювання задач, адекватних і типових для майбутньої професійної діяльності, та пошук варіантів найбільш раціонального вирішення цих завдань.

3. Рішення задач з практичним змістом на заняттях з інженерної психології. Так, на

практичних заняттях при вивченні теми, наприклад, «Проектування технічних засобів діяльності оператора» пропонуємо студентам вирішити стандартне завдання, з наступною умовою: «Визначити інформаційний потік, який має виключати можливість перевантаження або недовантаження оператора». Для правильного проектування засобів відображення інформації (ЗВІ) слід враховувати наявні інженерно-психологічні способи, що поєднуються з кількісними методами оцінки потоку інформації, та базуються на математичних методах теорії масового обслуговування і теорії інформації. На завершальному етапі проектування ця оцінка перевіряється експериментальним шляхом, а на етапі випробувань – у процесі функціонування «системи-людина-машина» (СЛМ). Відповідно вимог до інформаційної моделі, необхідно враховувати у проектуванні ЗВІ психофізіологічні характеристики аналізаторів, крім цього, в побудові інформаційних моделей слід дотримуватися певної послідовності організації уваги, при розташуванні елементів моделі створювати умови для максимального розвантаження оперативної пам'яті за рахунок певного розташування ЗВІ і органів управління, а також застосування різних наочних матеріалів. Цінність такого роду завдань в тому, що процес навчання стає більш доступним, за рахунок близької до майбутньої професії спрямованості змісту завдання, умовою пояснюється математичний зміст і все це будується на елементі активізації пізнавального інтересу, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу і тим самим дозволяє підвищити якість освіти. Набори завдань з практичним змістом підібрані нами за всіма основними темами і процес їх вирішення викликає у студентів істотний інтерес.

4. Залучення студентів до часткового управління навчальним процесом. Студенти беруть участь в добірці дидактичного та ілюстративного матеріалу до практичних занять з дисципліни інженерна психологія. При вивченні дисципліни, студентам час від часу, пропонується внести свій вклад у постановку завдань, з цією метою пропонуються завдання з невизначеними даними.

5. Досить повна професійна мотивація теми, здійснювана на завершальному етапі її вивчення. Якщо у введенні питання застосування теорії до практики вирішувалися на понятійному, орієнтовний рівні, то тепер в момент завершення теми, існує можливість поглиблення наявних відомостей. Узагальнюємо і систематизуємо вже розглянуті завдання, вирішуємо складніші. На цьому етапі організуємо зустрічі студентів з викладачами фахових дисциплін та спікерами. Таким чином, майстерний вибір мотивів-стимулів, пов'язаний з досвідом в заданій сфері діяльності, може привести в результаті до формування стійкого типу професійної спрямованості у студентів [1].

Нами було проведено педагогічний експеримент, спрямований на обґрунтування практико-орієнтованого підходу для студентів агрономічних спеціальностей. На експериментальному етапі проведеного дослідження передбачалось ряд завдань, які були спрямовані на підвищення ефективності організації освітнього процесу. При цьому, оцінка адекватності змісту освітніх ресурсів здійснювалася за допомогою оцінки розробленого дидактичного забезпечення, яке спрямоване на формування професійних компетенцій і включає практико-орієнтовані теоретичні матеріали та практичні завдання з дисципліни інженерна психологія. Для перевірки ефективності конструювання практико-орієнтованого дидактичного забезпечення дисципліни інженерна психологія для навчання майбутніх аграріїв та особливостей його сприйняття було проведено тестування та анкетування. Проведене опитування студентів першого курсу (60 респондентів), які пов'язують своє майбутнє професією з агроінженерією, показало, що, переважна незначна частина першокурсників (приблизно 45%) визнають пріоритетність психологічних знань для успішного вирішення майбутніх професійних завдань в аграрному комплексі. Це розуміння мотивує до прояву професійно спрямованого інтересу до дисциплін психологічного-педагогічного циклу, а, отже, і готовність до більш глибокого вивчення інженерної психології.

Анкетування студентів 3-го курсу (70 респондентів) показало, що студенти цілком усвідомлюють недостатньо високий рівень сформованих умінь в застосуванні психологічних

методів у вирішенні професійних завдань (близько 75%). Серед виявлених причин, що пояснюють дану ситуацію, можна назвати, перш за все, наявність великої кількості дидактичного матеріалу, завданням яких є формування креативного та логічного мислення (близько 48%); високого рівня неузгодженості між дисциплінами що викладаються в змістовному компоненті (близько 65%); але, на нашу думку, головним прорахунком навчальних планів для підготовки майбутніх фахівців-аграріїв, є недостатня кількість годин, що відводиться на рішення практико-орієнтованих завдань (близько 11%). Об'єктивність результатів експерименту залежить від вибору експериментальної і контрольної груп. Контрольна та експериментальні групи були визначені методом випадкової вибірки з числа студентів інженерно-технологічного факультету Вінницького національного аграрного університету. При цьому, на момент початку експерименту показники успішності контрольної групи та експериментальної групи були, приблизно, однакового рівня. У контрольній групі студентів ми застосовували традиційну методику вивченні дисципліни інженерна психологія. В експериментальній групі нами використовувалася практико-орієнтована методика і професійно орієнтоване дидактичне забезпечення курсу інженерна психологія для підготовки студентів галузі знань аграрні науки та продовольство. Ефективність використання дидактичного забезпечення на цьому етапі перевірялася за допомогою визначення рівня готовності за результатами виконання контрольних, практичних робіт, тестових завдань, використанням методу проектів [5, с.187], розроблених авторами, а також із залученням спікерів, що працюють в аграрній галузі. Порівняльний аналіз, проведений на заключному етапі експерименту, показав незначне збільшення середнього балу по групах: в експериментальній групі середній бал збільшився на 0,42 в порівнянні із середнім балом контрольної групи, при цьому, на початковому етапі результати контрольної групи були на 0,08 вище середніх результатів експериментальної групи. Таким чином, можна зробити висновки, що здійснений педагогічний експеримент довів ефективність застосування науково обґрунтованого професійно орієнтованого освітнього процесу при вивченні дисципліни інженерна психологія, з урахуванням формування професійних компетенцій студентів галузі знань аграрні науки та продовольство, спеціальності агроінженерії. Педагогічний експеримент розкрив певні методичні можливості для подальшого підвищення якості системи психологічної та вдосконалення організації професійної освіти.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На основі аналізу типів практико-орієнтованих завдань, які застосовуються в компетентно організованому навчальному процесі, можна побудувати адекватну модель професійної діяльності сучасного фахівця. Але, якщо орієнтуватися виключно тільки на існуючу модель, то на час закінчення студентами університету, модель в значній мірі застаріє. З цього випливає, що існує необхідність своєчасного виявлення сучасних тенденцій в процесах розвитку агропромислової галузі, що дозволить адекватно оцінити розвиток ринку праці, спрогнозувати професійні компетенції майбутнього фахівця аграрної галузі. На основі прогностичної моделі можна впевнено приступати до розробки методики підготовки сучасного фахівця, рівень компетенцій якого в повній мірі відповідає очікуванням потенційного роботодавця і вимогам ринку праці. Підводячи підсумок, можна констатувати, що в даний момент аграрних закладах освіти необхідно:

- проводити зустрічі з роботодавцями;
- організувати та активізувати системне, методичне та інформаційне забезпечення;
- моніторити якість освітніх програм;
- освітні програми розробляти з урахуванням думки провідних роботодавців.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Діяльність аграрних закладів освіти, спрямована на підвищення якості вищої освіти, повинна поєднуватися з присутністю системи незалежних рейтингів університетів і окремих освітніх програм, що спираються на результати опитувань роботодавців відповідної галузі [2, с. 57]. Контроль якості освоєння компетенцій, закладених в освітніх програмах, контингентом студентів повинен здійснюватися державними атестаційними комісіями, до складу яких, в обов'язковому порядку, повинні залучатися представники роботодавців з відповідної галузі, для якої освітній заклад готує фахівців.

Надалі планується дослідження застосування сучасних технологій у процесі підготовки майбутніх аграріїв у вищій освіті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Гришко Л. Агрономи, але не землероби – особливості аграрної освіти в Україні. Режим доступу : <http://dw.de/p/152V6>
- [2] Іщенко Т. Д., Нагірний Ю. П., Бендера І. М. Принципи формування освітньо-кваліфікаційних рівнів і змісту фахової підготовки інженерно-технічних кадрів. Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Ступенева система вищої аграрної освіти: концепція, актуальні проблеми та механізація впровадження». Київ.: АПН України, 1997. С.56-59.
- [3] Корилюк С. Аграрна освіта в Україні та за кордоном : компаративний аналіз. Педагогіка вищої школи: особливості підготовки молодших спеціалістів в Україні та за кордоном. жовтень. 2014. Режим доступу : <http://acup.poltava.ua/files/Koriliuk.pdf>
- [4] Коберник А. Н. Совершенствование форм и методов подготовки старшеклассников к труду в сельскохозяйственном производстве: автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / КГУ им. Т.Г.Шевченко. Київ., 1984. 24 с.
- [5] Матяш Н. Ю. Формування у старшокласників професійної спрямованості на сільськогосподарські спеціальності у взаємодії школи та вузу: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Інститут педагогіки АПН України. Київ., 1994. 210с.
- [6] Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 16.03.2019).

THE IMPORTANCE OF PRACTICAL-ORIENTED APPROACH IN MODERN DIDACTICS OF AGRICULTURAL EDUCATIONAL INSTITUTION

Oliinyk Natalia An.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Vinnitsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynsky

Vinnitsi, Ukraine

ORCID 0000-0001-9340-4378

natalia.oliinuk0480@gmail.com

Abstract. The authors analyze the meaning of didactics as the paramount branch of the modern scientific-pedagogical knowledge, which is called to determine and solve the existing problems of modern education system. It is substantiated that in formation of the basic concept of the content of education it is necessary to rely upon the requirements of the corresponding branch, for which a specialist is being prepared for in the higher educational establishment. The article briefly reviews the modern approaches to the question of didactic content of general disciplines taught in the higher education establishment in the context of formation of competences aimed at development of the professional skills and knowledge. The author conducts a pedagogical experiment for validating the efficiency of the proposed methodology of developing the practice-oriented didactic supply of of engineering psychology course for the future specialists of agricultural sector. The results demonstrated that the implementation of the professionally oriented didactic support of engineering psychology course can certainly have a positive effect on the improvement of education quality and more successful formation of the professional competencies of agronomic majors. The experiment revealed the promising methodical opportunities for further improvement of the quality of educational process aimed at preparing modern specialists, whose level of competencies fully meets the expectations of the potential employer and the demands of job market. The activities of agrar educational institutions aimed at improving the quality of higher education should be combined with the presence of a system of independent

university rankings and separate educational programs based on the results of surveys of employers in the industry.

Keywords: educational programs, professional activity, professional competencies, method of preparation, pedagogical experiment, practice-oriented approach, didactic content, education system, didactics, quality monitoring.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Hryshko, L. Ahronomy, ale ne zemleroby – osoblyvosti ahrarynoi osvity v Ukraini [Agronomists, but not farmers – especially of agricultural education in Ukraine]. Access : <http://dw.de/p/152V6> [in Ukrainian].
- [2] Ishchenko, T.D., Nahirnyy, Yu.P., & Bendera, I.M. (1997). Pryntsypy formuvannya osvith'o-kvalifikatsiynykh rivniv i zmistu fakhovoyi pidhotovky inzhenerno-tekhnichnykh kadrov [Principles of Formation of Educational Qualification Levels and Content of Professional Training of Engineering and Technical Personnel]. Proceedings of the International scientific-methodical conference «Graduate system of higher agricultural education: concept, actual problems and implementation mechanization. Kyiv: APS of Ukraine. [in Ukrainian].
- [3] Kobernyk, A.N. (1984). Sovershenstvovanye form y metodov podhotovky starsheklassnykov k trudu v sel'skokhozyaystvennom proyzvodstve [Improving the forms and methods of preparing high school students for work in agricultural production]. Extended Abstract of Candidate's Thesis. KSU named after T.G.Shevchenko, Kyiv. [in Ukrainian].
- [4] Korylyuk, S., (2014) Ahraryna osvita v Ukraini ta za kordonom : komparatyvnyy analiz [Agricultural education in Ukraine and abroad: comparative analysis]. Pedagogika vyshchoyi shkoly: osoblyvosti pidhotovky molodshykh spetsialistiv v Ukraini ta za kordonom. zhovten'. Access : <http://acup.poltava.ua/files/Koriliuk.pdf> [in Ukrainian].
- [5] Matyash, N.Yu. (1994). Formuvannya u starshoklasnykiv profesiynoyi spryamovanosti na sil's'kohospodars'ki spetsial'nosti u vzayemodiyi shkoly ta vuzu [Formation of vocational training for senior pupils in agricultural specialties in interaction between school and university]. Unpublished Candidate's Dissertation. Institute of Pedagogics of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv. [in Ukrainian].
- [6] Presidential Decree «Pro natsionalnu stratehiyu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku [About the National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> [last accessed: 16.03.2019].

УДК 378.147.88:614.253.52

DOI: 10.31652/2412-1142-2020-58-131-136

Федик Тетяна Миколаївна

викладач, медичний коледж, м. Гайсин, Україна
tatyana.fedik@gmail.com

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. У статті представлений розгляд деяких сучасних аспектів формування професійної компетентності майбутніх молодших медичних спеціалістів у процесі практичної підготовки, розглядаються та аналізуються сучасні підходи до проблем формування фахівця нового зразка. Розглянута актуальність формування фахової компетентності майбутніх медичних спеціалістів в умовах модернізації вищої медичної освіти, визначено зміст та обсяг понять "компетенція", "компетентність", "професійна компетентність", що передбачає підвищення підготовки студентів медичних закладів до професійної діяльності. З'ясовано, що вирішальним чинником досягнення основних цілей сучасної освіти є формування ключових компетенцій, які необхідні для будь-якої професійної діяльності.

Обґрунтовано особливості реалізації компетентнісного підходу у медичній освіті. Доведено, що формування професійної компетентності студентів медичних коледжів є одним з головних завдань